



## Uwagi Krajowej Rady Izby Rolniczych do dokumentu roboczego „UE 2020”

Odpowiednia identyfikacja występujących ograniczeń jest podstawowym kluczem do efektywnej realizacji celów postawionych przed Unią Europejską na najbliższą dekadę. Cieszy fakt uwzględnienia w tym zakresie konieczności podjęcia skutecznej walki z bezrobociem oraz wykluczeniem społecznym, które może mieć różne podłoża przyczynowe, w tym uzależnione jest od poziomu wykształcenia bezpośrednio związanego od samego dostępu do edukacji. Inicjatywy w tym zakresie muszą zostać podjęte z równą siłą zarówno w dużych aglomeracjach miejskich jak i na obszarach wiejskich o zdecydowanie dotychczas mniejszym potencjale generowania nowych miejsc pracy. Podejście takie jednocześnie wpisuje się w horyzontalną strategię Wspólnoty wyrównywania szans. Zwiększenie absorpcji siły roboczej na obszarach wiejskich stanowić może niezwykle istotny mechanizm ekonomicznie racjonalnego i niewymuszonego rozwoju tych terenów z korzyścią dla gospodarek wszystkich państw członkowskich. Istniejący potencjał obszarów wiejskich należy wykorzystać w taki sposób, aby powstrzymać obserwowane tendencje migracji społecznej do dużych miast, w szczególności młodych, perspektywicznych ludzi, którzy powinni stać się motorem napędowym trwałego wzrostu gospodarczego.

Dla wzrostu konkurencyjności pomiędzy krajami UE i spójności mieszkańców całej Wspólnoty obrana strategia gospodarcza musi dążyć do poprawy sytuacji szczególnie w najbiedniejszych jej regionach. W opinii samorządu rolniczego ma to ogromne znaczenie dla Polski, zważywszy zwłaszcza na fakt, że 4 województwa spośród 16 zaliczane są do 15 najbiedniejszych regionów unijnych. To aż 25% kraju, zatem – w kontekście konieczności zapewnienia integralności terytorialnej i społecznej – z punktu widzenia naszego państwa podejście takie stymulować będzie rozwój nie tylko tychże województw, lecz będzie miało istotne znaczenie dla Polski jako całości. Odnosząc się do części dokumentu poświęconej „*Priorytetom dla UE 2020*”, trudno zgodzić się ze stwierdzeniem, że „(...) w rozszerzonej UE mamy różne poziomy rozwoju, a tym samym różne potrzeby”. Potrzeby bowiem – zwłaszcza te społeczne – są i powinny być takie same, bo to właśnie decyduje o spójności i praktycznych możliwościach ich osiągnięcia. Różne poziomy rozwoju powinny zatem być potraktowane jako swoistego rodzaju wyzwanie, jako że w związku z ich występowaniem różne muszą zostać podjęte nakłady na realizację postawionych celów.

Zarząd KRIR z uznaniem przyjął wyrażoną w dokumencie konieczność utrzymania i rozwoju dobrze prosperującego rolnictwa w celu zapewnienia Europie roli światowego lidera i zachowania gospodarki wspólnotowej na konkurencyjnym względem reszty świata poziomie. Martwi jednakże brak jakichkolwiek odniesień do polityki rolnej względem szczegółowej praktycznej realizacji celów jak ma to miejsce w przypadku sektora przemysłowego. Jako integralna część gospodarki, oddziałująca na ogromną liczbę mieszkańców UE, rolnictwo musi otrzymać w ramach horyzontalnych strategii silne ramy do rozwoju ekonomicznego i wykorzystania ogromnego potencjału zarówno w sferze żywnościowej jak i energetycznej. W kontekście powyższego zwrócić należy również uwagę na silne i trwałe powiązania rolnictwa z pozostałymi gałęziami produkcji, które powinny ulec wzmocnieniu pozwalającemu na większe uniezależnienie się UE od surowców pochodzących z importu.

Mając na względzie część dotyczącą *„Kreowania wartości poprzez oparcie wzrostu na wiedzy”* trudno dyskutować z postawioną w tekście tezą, jakoby jest ona motorem wzrostu gospodarczego. W tym kontekście ważnym elementem edukacji, zwłaszcza tej na poziomie uniwersyteckim, jest nauka teoretyczna połączona z aspektami praktycznymi, co możliwe jest do osiągnięcia poprzez położenie nacisku na przybliżenie współpracy uczelni wyższych z innowacyjnymi przedsiębiorstwami efektywnie korzystającymi z najnowszych osiągnięć nauki. Staże i zajęcia praktyczne, jakie powinny stać się integralną częścią edukacji, oprócz postulowanego w dokumencie nacisku na wdrażanie nowych technologii, pozwalają na lepsze przygotowanie przyszłych kadr do wykorzystania swojego potencjału na rzecz ogólnego wzrostu gospodarczego, a także mają kluczowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności samego rynku pracy.

Biorąc pod uwagę idee odnoszące się do sposobów *„Wzmocnienia pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu społecznemu”*, z punktu widzenia racjonalnego rozwoju obszarów wiejskich szczególnego znaczenia nabiera wspomniana już wcześniej konieczność zwiększenia na tych terenach absorpcji siły roboczej, co w praktyce będzie musiało oznaczać położenie większego niż dotychczas nacisku na dywersyfikację części miejsc pracy w rolnictwie na rzecz innych sektorów, zarówno produkcji jak i usług, przy jednoczesnym zachowaniu efektywności i wzroście konkurencyjności europejskiego rolnictwa. Odpowiednie preferencje względem samozatrudnienia, o którym mowa w dokumencie, może odegrać bardzo istotne znaczenie w szczególności w regionach charakteryzujących się ukrytym bezrobociem strukturalnym przejawiającym się niską produktywnością na jednego pracownika rolnego. Wzrost tego wskaźnika stanowić powinien jeden z priorytetów w nowoczesnej gospodarce nie tylko w kontekście rolnictwa, gdzie jest to najbardziej widoczne, lecz także w pozostałych gałęziach produkcji.

Polityka energetyczna UE i racjonalne korzystanie z dostępnych zasobów nieodnawialnych pozostają kluczowym aspektem „*Tworzenia konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej środowisku gospodarki*”. Brak odniesienia się w dokumencie roboczym „UE 2020” do roli, jaką może odegrać w tym zakresie rolnictwo jest w opinii Zarządu KRIR kwestią, która nie tylko powinna zostać uzupełniona, lecz również zasługuje na szersze podejście – mając na uwadze zwłaszcza dotychczasowe ramy strategiczne UE postawione przed sektorem rolnym w omawianym zakresie. Produkcja energii z odnawialnych źródeł z poszanowaniem środowiska naturalnego oparta jest w głównej mierze na rolnictwie, dla którego to także szansa na stabilizację dochodów pochodzących obecnie niemal w całości z produkcji żywności. Konsekwentność zatem dotychczasowych działań w opracowywanej strategii nie tylko pozwoli na przybliżenie realizacji celów postawionych przed sektorem przemysłowym, energetycznym i transportowym, lecz da również możliwość skutecznego uniezależnienia przychodów producentów rolnych od aktualnej koniunktury na światowym i europejskim rynku spożywczym. Dodatkowo, Europa niezależna energetycznie, która chce zachować miano lidera w kontekście rozwiązań pro-środowiskowych, musi dążyć do produkowania maksymalnej ilości energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanych na kontynencie, bez konieczności ich kosztownego i energochłonnego transportu z krajów o niższym poziomie poszanowania dóbr naturalnych.

Odnosząc się do rozważań na temat UE 2020 w kontekście ogólnoswiatowym należy podkreślić, że zasady wolnego handlu opartego na porozumieniach w ramach WTO muszą być motorem rozwoju gospodarczego przy jednoczesnym zachowaniu obecnych i tworzeniu nowych miejsc pracy w europejskich sektorach produkcyjnych. Jest to możliwe jedynie w przypadku stworzenia uczciwych i stabilnych kryteriów konkurencyjności, gdzie wszystkie parametry towarzyszące produkcji danego towaru pozwalają jednocześnie na ekonomiczną żywotność wszystkich istotnych z gospodarczego i społecznego punktu widzenia sektorów. Zarząd KRIR stoi na stanowisku, iż strategia wspólnotowa w tym zakresie musi być pewnego rodzaju tarczą ochronną zarówno dla wytwórców, jak i samych konsumentów.